

สมรรถนะ การจัดการชั้นเรียน

เพื่อความพากเพียร เรียนดี มีความสุข

รองศาสตราจารย์ ดร.พิมพันธ์ เดชะคุปต์
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.พิมพันธ์ เดชะคุปต์

ประวัติการศึกษา

- ครุศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยมเหรียญทอง) (การมัธยมศึกษา)
- ครุศาสตร์มหาบัณฑิต (การศึกษาวิทยาศาสตร์)
- ครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน) คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Certification Science Education, Hiroshima University, Japan
- ศึกษา ดูงาน ประชุม สัมมนาในนานาประเทศ เรื่อง การเรียนรู้แบบร่วมมือ การเรียนรู้แบบรวมพลัง พฤติกรรม การพัฒนาการคิดระดับสูง การเป็นพี่เลี้ยง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การจัดการเรียนรู้ และการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ตลอดจนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study)

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน

- ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน และด้านการศึกษาวิทยาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

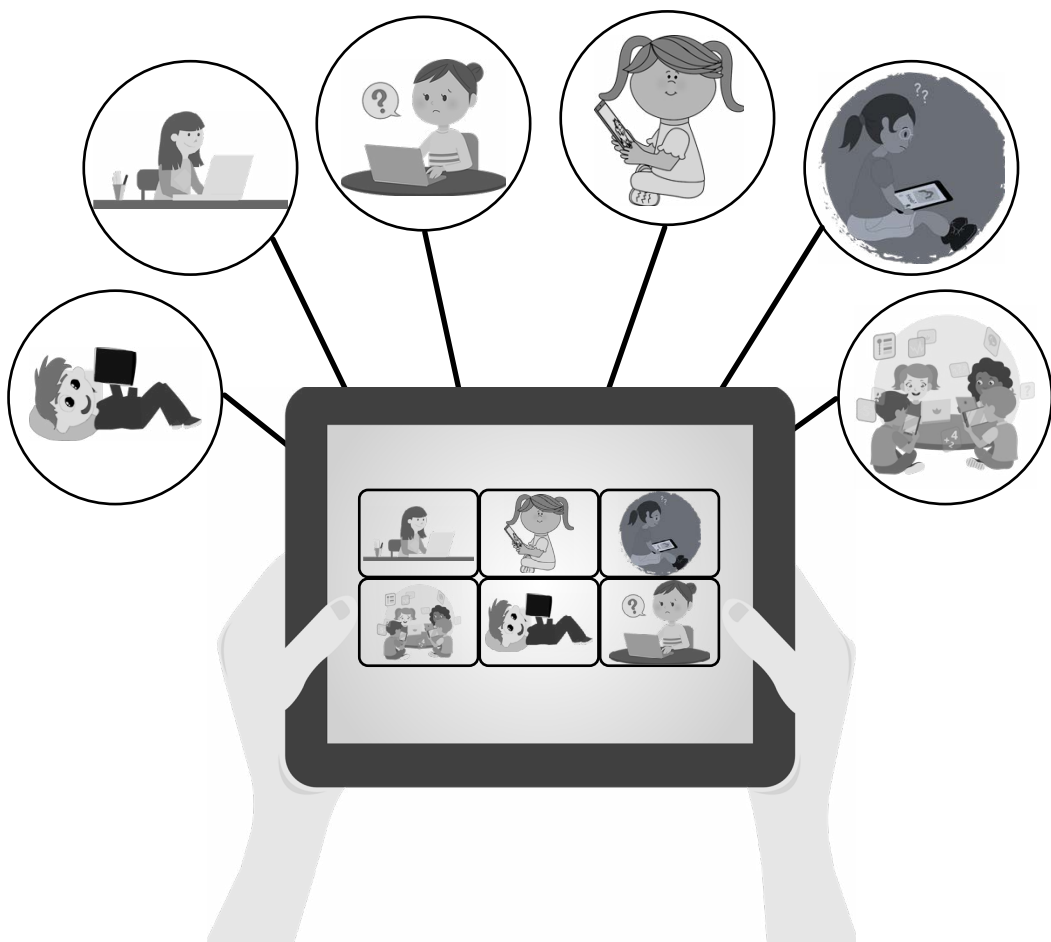
ประสบการณ์และความเชี่ยวชาญพิเศษ

- การพัฒนาหลักสูตร รายวิชา และหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ
- การจัดการเรียนรู้เน้นเด็กเป็นสำคัญ
- การจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังเสริมทักษะการคิด
- การประเมินการเรียนรู้ด้วยเครื่องมือหลากหลาย
- การสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้บนฐานการวิจัย
- การจัดการชั้นเรียนเพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้เชิงบวก
- การสอนงานด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ทั้งการสืบสอบ โครงการ และงานวิจัย และการแก้ปัญหา
- การจัดการเรียนรู้พัฒนาสมรรถนะ

สมรรถนะ การจัดการชั้นเรียน

เพื่อความพอกเพียร เรียนดี มีความสุข

รองศาสตราจารย์ ดร.พิมพันธ์ เดชะคุปต์
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมรรถนะการจัดการชั้นเรียนเพื่อความพากเพียร เรียนดี มีความสุข

ผู้แต่ง

พิมพ์นธ์ เดชะคุปต์

พิมพ์ครั้งที่ 1

พ.ศ. 2564

ISBN e-book

978 – 616 – 588 – 110 – 4

ราคา

119 บาท

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับเพิ่มเติม) พ.ศ. 2558 ห้ามลอกเลียนแบบหรือคัดลอก
ส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือเล่มนี้ นอกจากจะได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้เขียนเท่านั้น

จัดทำโดย

พิมพ์นธ์ เดชะคุปต์

5/5 ซ.นามบุญญิตี ถนนประชาธิปไตย แขวงบางขุนพรหม เขตพระนคร

กรุงเทพฯ 10200 โทร. 0-2629-0467 โทรสาร 0-2629-2334

e-mail: pdachakupt@gmail.com

สั่งซื้อได้ที่

ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

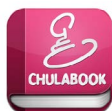
ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

<http://www.chulabook.com>

โทร. 086 323 3703 4, 02 255 4433

customer@cubook.chula.ac.th, info@cubook.ac.th

Apps: CU-eBook Store

คำนำ

ในยุค Covid-19 และหลังยุค Covid-19 หรือ Coronar เป็นช่วงเวลาที่ครูประสบปัญหาการจัดการเรียนรู้แบบ online พบว่า เด็กเรียนรู้ไม่เต็มที การพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ-วินัย เป็นเรื่องยากมาก เพราะทั้งครู และเด็กขาดอุปกรณ์/เครื่องมือทางเทคโนโลยีดิจิทัล ทั่วประเทศ โดยเฉพาะใน เขตนอกเมือง เขตชนบทยิ่งประสบปัญหามาก จึงต้องมีการแก้ปัญหา ทั้งระดับ โรงเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับจังหวัด

การจัดการชั้นเรียนนั้นเป็นการสร้างความสมดุลของสิ่งแวดล้อมทั้งสิ่งมีชีวิต และสิ่งไม่มีชีวิต ให้มีความกลมกลืนกัน เพื่อให้ผู้เรียนมีความสุข เกิดความรัก แรงจูงใจ ทำให้พากเพียรเรียนรู้ เป็นผู้เรียนรู้ ผู้ริเริ่ม ผู้สร้างนวัตกรรม เป็นพลเมืองดี มีวินัย

การจัดการชั้นเรียนเป็นปัจจัยช่วยให้การจัดการเรียนรู้ มุ่งสู่ผลลัพธ์ การเรียนรู้ตามที่ครูปรารถนา

ดร.พิมพันธ์ เดชะคุปต์

พฤษภาคม 2564

สารบัญ

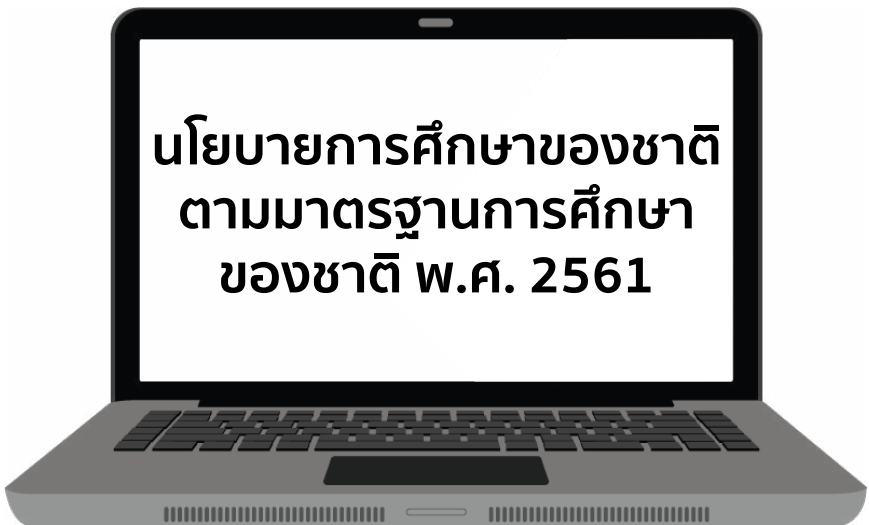
หน้า

คำถามสำคัญเกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการชั้นเรียน	1
นโยบายการศึกษาของชาติกับสมรรถนะการจัดการชั้นเรียน	5
แนวทางนํานโยบายการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ และสมรรถนะ ของครูมืออาชีพ	13
บุคลิภาพของความเป็นครูผู้สร้างบรรยากาศชั้นเรียน	21
การสร้างบรรยากาศเชิงบวกในชั้นเรียน	27
การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน	49
แรงจูงใจกับการเสริมแรง	67
การสร้างวินัยเชิงบวก	75
เอกสารอ้างอิง	80

คำถามสำคัญเกี่ยวกับสมรรถนะ การจัดการชั้นเรียน

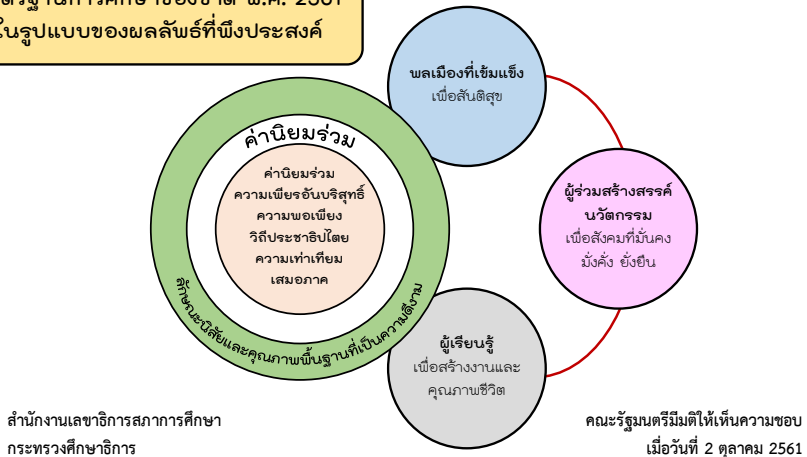
1. การจัดการชั้นเรียนคืออะไร เหตุใดครูต้องมีการจัดการชั้นเรียน
2. สมรรถนะการจัดการชั้นเรียนคืออะไร แตกต่างจากทักษะการจัดการชั้นเรียนอย่างไร
3. กลยุทธ์อะไรทำให้ครูเป็นผู้สมรรถนะการจัดการชั้นเรียน
4. เหตุใดครูต้องมีสมรรถนะในการจัดการชั้นเรียน

**นโยบายการศึกษาของชาติ
ตามมาตรฐานการศึกษา
ของชาติ พ.ศ. 2561**

นโยบายการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561

มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561
ในรูปแบบของผลลัพธ์ที่พึงประสงค์

ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education: DOE Thailand) หมายถึง คุณลักษณะของคนไทย 4.0 ที่ตอบสนองวิสัยทัศน์ การพัฒนาประเทศสู่ ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยคนไทย 4.0 จะต้อง อํารง ความเป็นไทย และแข่งขันได้ในเวทีโลก นั่นคือเป็นคนดี มีคุณธรรม ยึดค่านิยม ร่วมของสังคมเป็นฐานในการพัฒนาตนให้เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะ 3 ด้าน โดย เป็นคุณลักษณะขั้นต่อดังต่อไปนี้

1) ผู้เรียนรู้

เป็นผู้มีความเพียร ใฝ่เรียนรู้ และมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อ ก้าวทันโลกยุคดิจิทัล และโลกในอนาคต และมีสมรรถนะ (competency) ที่เกิดจากความรู้ ความรอบรู้ด้านต่าง ๆ มีสุนทรียะ รักษ์ และประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาไทยมีทักษะชีวิตเพื่อสร้างงาน หรือสั้มาอาชีพ บนพื้นฐานของความ พอเพียงความมั่นคงในชีวิต และคุณภาพชีวิตที่ดี ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

2) ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม

เป็นผู้มีทักษะทางปัญญา ทักษะศตวรรษที่ 21 ความฉลาดดิจิทัล (digital intelligence) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะข้ามวัฒนธรรม สมรรถนะการบูรณาการข้ามศาสตร์ และมีคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการ เพื่อร่วมสร้างสรรค์ และพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยี หรือสังคม เพิ่มโอกาส และมูลค่าให้กับตนเอง และสังคม

3) พลเมืองที่เข้มแข็ง

เป็นผู้มีความรักชาติ รักท้องถิ่น รู้ถูกผิด มีจิตสำนึกเป็นพลเมืองไทย และพลโลก มีจิตอาสา มีอุดมการณ์ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชาติ บนหลัก การประชาธิปไตย ความยุติธรรม ความเท่าเทียม เสมอภาค เพื่อการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน และการอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และประชาคมโลกอย่างสันติ

การพัฒนาเด็กไทย เยาวชนไทย คนไทย ให้ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของ การศึกษาให้เป็นผู้มีผลลัพธ์ ดังนี้ 1. ผู้เรียนรู้ 2. ผู้ร่วมสร้างนวัตกรรม 3. เป็นพลเมือง เข้มแข็ง กอปรด้วยค่านิยมร่วม 4 ประการ คือ 1. ความเพียรอันบริสุทธิ์ 2. ความพอเพียง 3. วิถีประชาธิปไตย 4. ความเท่าเทียม

ในการจัดการศึกษาจึงต้องมีการปฏิรูปครูให้เป็นผู้มีทักษะความเป็นครู มืออาชีพ และความเชี่ยวชาญในเนื้อหาของวิชา กอปรด้วยการเป็นผู้มีจรรยาบรรณวิชาชีพ และจิตวิญญาณของครู ความเป็นผู้มีศาสตร์การสอน ตั้งแต่มี สมรรถนะการพัฒนาหลักสูตร สมรรถนะการนำหลักสูตรไปใช้ในห้องเรียน หรือการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 ตลอดจนมีสมรรถนะใน การเป็นผู้ชี้แนะ (coach) เป็นพี่เลี้ยง (mentor) หรือเรียกว่า การมีสมรรถนะ การนิเทศเชิงรุก เพื่อพัฒนานตนเอง และร่วมพัฒนาเพื่อนครูด้วยกันให้สามารถ สร้างเด็กของชาติให้เป็นเด็กไทย 4.0 เสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ตลอดจนได้เป็นเด็ก หรือผู้เรียนเป็นไปตามผลลัพธ์ของการศึกษา (DOE) ของชาติไทย

ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ตลอดจนผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของชาตินี้นั้นดังเช่น ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skills) ทักษะการแก้ปัญหา (Problem Solving) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) ทักษะการคิดวิจารณ์ (Critical Thinking) เป็นต้น เน้นทักษะการคิดระดับสูง ซึ่งผู้จะมีทักษะดังกล่าวข้างต้นจะต้องได้รับการพัฒนาทักษะขั้นพื้นฐาน เช่น ทักษะการสังเกต การจัดกลุ่ม การจำแนกประเภท การเปรียบเทียบ การรวบรวมข้อมูล การเชื่อมโยง การตั้งคำถาม การใช้เหตุผล การแปลความหมาย การสรุปอ้างอิง การนำความรู้ไปใช้ และทักษะการวิเคราะห์ (Analyzing Skills) จึงเป็นการนำไปสู่การพัฒนาทักษะระดับสูงดังแผนภาพ ทักษะการคิดพื้นฐาน และทักษะการคิดขั้นสูง

แผนภาพ ทักษะการคิดขั้นพื้นฐานและการคิดขั้นสูง